

Uwagi ogólne

1. Dane o stanie i zmianach w **ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami). Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI utworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowych (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących

General notes

1. *Data on the condition and changes in the **registered intended use of land** were developed on the basis of annual reports on land, introduced in the decree is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454 with later amendments). A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item “built-up and urbanized land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.*

*Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.*

***Quality classes of agricultural land** describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.*

2. *Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

***Reclamation of land** consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate land-scaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.*

3. *Information regarding **water withdrawal** concerns:*

1) *in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” — organiza-*

opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

Przez **zamknięty obieg wody** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzona do odbiornika, lecz zwracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu, do powtórnych rotacji i wykorzystania.

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3 pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem

tional entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities which is discharged to reservoir without further use;

- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds"— agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc.).

A **closed water cycles system** is understood as a system, in which water that has been used once is not drained to a collector, but recycled to the point where the water is directly fed into the system for subsequent cycles and utilization.

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is under-

biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sił, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określo-

stood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding the sources and amounts of **air pollutants emission** from plants of significant nuisance to air quality as well as **the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments

nych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późniejszymi zmianami). Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments). The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarem drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach od 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o **odpadach** opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Dane od 2014 r. dotyczące odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding **waste** was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste dated 14 XII 2012.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. *Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.*

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of individual farmsteads as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. *Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.*

fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

10. Podziału nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Data concerning voivodship environmental protection and water management funds are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

10. *The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.*

TABL. 1 (7). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015		2005	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2014 increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2014	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	1796972	1797134	1797134	–	868,8	859,9	Total area^b
Użytki rolne	1188145	1178568	1169177	-2374	574,5	559,4	Agricultural land
grunty orne	993935	995940	992398	-972	480,6	474,8	arable land
sady	18446	15848	12122	-1135	8,9	5,8	orchards
łąki trwałe	88568	84919	84024	-204	42,8	40,2	permanent meadows
pastwiska trwałe	51875	48024	47302	-199	25,1	22,6	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	24006	23591	23398	220	11,6	11,2	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	1615	1972	1979	-31	0,8	0,9	lands under ponds
grunty pod rowami	9701	8274	7954	-53	4,7	3,8	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	430507	436356	438891	97	208,1	210,0	Forest land as well as woody and bushy land
las	420327	426170	428772	281	203,2	205,2	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	10179	10186	10119	-184	4,9	4,8	woody and bushy land
Grunty pod wodami	46582	47739	48174	86	22,5	23,0	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi	39162	43080	43268	106	18,9	20,7	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	7420	4659	4906	-20	3,6	2,3	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	78610	81969	89218	2263	38,0	42,7	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	13805	15862	18706	931	6,7	9,0	residential areas
tereny przemysłowe	5354	5979	6445	172	2,6	3,1	industrial areas
tereny inne zabudowane	4096	5803	7432	421	2,0	3,6	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	2801	2508	2706	81	1,4	1,3	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	3286	3264	3341	14	1,6	1,6	recreational areas
tereny komunikacyjne	48684	48109	50048	578	23,5	23,9	transport areas
drogi	41793	41363	43137	525	20,2	20,6	roads
kolejowe	6467	6321	6072	-84	3,1	2,9	railway
inne ^c	424	425	839	137	0,2	0,4	other ^c
użytki kopalne	584	444	540	66	0,3	0,3	minerals
Użytki ekologiczne	3962	4972	5017	-5	1,9	2,4	Ecological arable lands
Nieuzyski	43536	42284	42028	33	21,0	20,1	Wasteland
Tereny różne ^d	5629	5246	4629	-100	2,7	2,2	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2014. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Porty lotni-
czne, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust.
1 na str. 55. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzysto-
sowane do ruchu kołowego.
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
^a Population as of 31 December for 2004 and 2014, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Airports, airport devices,
harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes item 1 on page 55. ^d Land
designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE ^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	62	63	80	41	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	48	52	53	30	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I–II	1	2	1	2	mineral: I–II
III	40	44	45	22	III
IV	2	–	3	4	IV
organiczne: IV	2	2	1	–	organic: IV
V–VI	3	4	3	2	V–VI
Inne grunty rolne	–	–	–	–	Other agricultural land
Grunty leśne	14	11	27	11	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	20	31	32	22	Residential areas
Na tereny przemysłowe	11	16	31	7	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	13	2	–	–	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	9	5	5	4	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	1	Water reservoirs
Na inne cele	9	9	12	8	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.
^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.
S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricul- tural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4423	4410	4398	4403	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdevastowane	4408	4364	4354	4347	devastated
zdegradowane	15	46	44	56	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	12	10	42	79	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	—	10	16	46	agricultural
leśne	6	—	—	10	forest
zagospodarowane	6	7	17	13	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	240,9	245,3	247,4	252,3	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem i łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	73,1	77,5	85,0	86,2	34,2	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	63,8	68,2	74,7	75,2	29,8	surface
podziemne	9,0	9,2	10,1	11,0	4,3	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	51,2	52,1	51,8	51,7	20,5	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	116,6	115,7	110,7	114,4	45,3	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	18,7	19,3	18,9	19,8	7,9	waters: surface
podziemne	97,9	96,4	91,8	94,6	37,5	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.
^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (11). **ZUŻYCIЕ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	210,0	216,9	218,3	222,3	100,0	T O T A L
Przemysł	67,5	76,1	79,9	81,5	36,7	Industry
w tym na cele produkcyjne	62,7	71,7	75,6	77,3	34,8	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	51,2	52,1	51,8	51,7	23,2	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	91,3	88,7	86,7	89,1	40,1	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.
^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	2241	1773	2345	2693	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	979	1007	1248	1227	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	51167	52083	51761	51667	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	9317	6827	8831	9289	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	4,2	3,9	3,8	3,4	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	41850	45256	42930	42378	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	42,7	44,9	34,4	34,5	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. *b* Area of 10 ha and more. *c* Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	116,3	127,7	130,3	125,2	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	49,8	56,1	60,1	59,0	47,1	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze ...	4,0	10,4	5,1	3,5	2,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	66,5	71,6	70,2	66,2	52,9	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	112,2	117,3	125,2	121,7	97,2	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	110,2	114,3	121,9	118,8	94,9	treated
mechanicznie	20,4	19,8	18,5	18,9	15,1	mechanically
chemicznie ^b	1,2	1,3	2,7	3,0	2,4	chemically ^b
biologicznie	35,2	38,6	45,2	40,4	32,2	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	53,3	54,5	55,5	56,6	45,2	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,1	3,0	3,3	2,9	2,3	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	.	2,9	3,3	2,9	2,3	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	.	0,1	0,0	0,0	0,0	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. *b* Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. *b* Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (14). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2013	2014	ENTITIES
O G Ó Ł E M	123	98	124	122	T O T A L
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	63	50	52	52	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	52	39	42	42	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	43	33	35	36	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	9	6	7	6	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	11	11	10	10	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	60	48	72	70	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba 2005	61	21	5	34	1	Number
2010	50	17	4	28	1	
2013	45	14	2	28	1	
2014	46	14	3	28	1	
Przepustowość w dam ³ /d 2005	433,8	281,1	33,7	112,5	6,5	Capacity in dam ³ /24h
2010	404,2	259,9	28,0	109,8	6,5	
2013	411,2	261,7	25,4	111,4	12,8	
2014	424,5	261,7	37,5	112,5	12,8	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba 2005	128	1	–	93	34	Number
2010	141	3	–	107	31	
2013	140	–	–	109	31	
2014	138	–	–	107	31	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej.
^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system.

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Mechanical</i>	Che- miczne <i>Chemical</i>	Biolo- giczne <i>Biological</i>	Z podwyż- szonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a (dok.)						Municipal wastewater treatment plants ^a (cont.)
Przepustowość w dam ³ /d 2005	436,8	0,1	x	96,7 ^b	340,0	Capacity in dam ³ /24h
2010	451,4	0,6	x	112,2 ^b	338,6	
2013	441,7	x	x	102,8	338,9	
2014	441,9	x	x	76,4	365,5	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd} 2005	63,2	0,0	x	19,7	43,5	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^{cd}
2010	69,8	0,5	x	23,0	46,3	
2013	70,8	0,5	x	21,4	48,9	
2014	71,6	0,5	x	17,4	53,7	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 56.
^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. ^d See general notes, item 4 on page 56.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS
OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	91	81	84	86	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	70	61	63	64	particulates
gazowych	15	13	16	15	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of meas- urements of:
emisji:					emission:
pyłów	20	22	20	18	particulates
gazów	15	17	14	13	gases
imisji	63	66	72	74	imission
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	7,1	4,3	3,4	3,8	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	5,5	3,0	2,3	2,6	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	63,5	57,1	51,9	47,2	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	29,5	23,1	19,3	16,8	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	17,8	15,7	12,6	12,7	carbon oxide
tlenki azotu	14,1	13,7	12,8	11,9	nitrogen oxides

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.
^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	497,4	491,7	450,4	440,1	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	23,2	33,0	29,6	24,1	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	98,6	99,1	99,3	99,2	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	26,8	36,6	36,3	33,8	gases (excluding carbon dioxide)

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII
EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM	2005	326	41	225	25	107	18
	2010	274	49	295	30	122	27
	2013	259	36	288	26	104	27
	2014	265	43	298	26	95	64
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2005	3	1	10	—	35	x
	2010	7	9	13	—	47	x
	2013	9	7	9	—	25	x
	2014	8	7	9	—	49	x
średnia	2005	77	26	95	13	22	x
	2010	71	27	137	9	20	x
	2013	72	19	120	9	11	x
	2014	74	21	130	9	10	x
wysoka	2005	246	14	120	12	50	x
	2010	196	13	145	21	55	x
	2013	178	10	159	17	68	x
	2014	183	15	159	17	36	x

PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h
WASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2005	5520	2339	2796	5263	2121	217
	2010	4932	1842	3349	5338	2201	564
	2013	3992	1062	3023	4289	1846	942
	2014	4111	1104	3183	4386	1879	1027

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h (dok.) WASTE GAS FLOW in dam³/h (cont.)						
Skuteczność: Efficiency:						
niska low	2005 30	17	72	x	476	x
	2010 362	303	61	x	580	x
	2013 127	72	58	x	288	x
	2014 117	72	58	x	418	x
średnia moderate	2005 1332	1363	1310	1753	205	x
	2010 1111	1008	1951	1121	205	x
	2013 979	687	1898	1034	115	x
	2014 1064	668	1986	1033	107	x
wysoka high	2005 4158	959	1414	3510	1440	x
	2010 3459	531	1337	4217	1416	x
	2013 2886	303	1067	3255	1443	x
	2014 2930	364	1139	3353	1354	x

TABL. 12 (18). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			SPECIFICATION
	w ha in ha				w % po- wierzchni ogólnego województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM	581507,4	571128,7	571360,5	571349,1	31,8	2734	TOTAL
Rezerваты przyrody	17478,1	9493,2	9510,2	9604,3	0,5	46	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	215043,0	223513,0	223576,0	223470,1	12,4	1069	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	334488,5	329676,6	329758,0	329758,0	18,3	1578	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	93,5	93,6	93,6	93,6	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	7479,3	3023,7	3037,9	3037,9	0,2	15	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	6925,0	5328,6	5384,7	5385,1	0,3	26	Ecological arable lands

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 58. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.
^a See general notes, item 6 on page 58. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (19). REZERWATY PRZYRODY
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a	
OGÓŁEM 2005	93	17478,1	159,5	TOTAL
..... 2010	94	9493,2	109,4	
..... 2013	94	9510,2	1211,7	
2014	93	9604,3	1475,3	
Faunistyczne	8	3190,4	27,4	Fauna
Krajobrazowe	7	2824,8	211,8	Landscape
Leśne	47	2131,4	895,5	Forest
Torfiskowe	16	962,9	294,2	Peat-bog
Florystyczne	8	87,1	42,4	Flora
Wodne	3	122,5	4,0	Water
Przyrody nieożywionej	1	225,0	–	Inanimate nature
Stepowe	2	58,3	–	Steppe
Stonoroślowe	1	1,9	–	Halophyte

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (20). PARKI KRAJOBRAZOWE
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
OGÓŁEM 2005		232762,8	92103,4	117632,5	12423,3
TOTAL 2010		232762,8	92103,4	117632,5	12423,3
..... 2013		232762,9	92103,3	117633,0	12423,1
2014		232762,9	92103,3	117633,0	12423,1
Krajeński		73850,0	19223,0	49373,0	2604,0
Zespół Parków Krajobrazowych Chelmińskiego i Nadwiślańskiego		55642,5	9370,9	38370,6	3098,6
Tucholski		25660,0	22240,0	2010,1	617,4
Gostyński-Włocławski		22200,0	12310,0	7800,0	875,0
Wdecki		19177,2	13346,9	5212,5	617,8
Górzniński-Lidzbarski		13901,5	7927,0	4967,0	607,0
Brodnicki		12349,0	7072,1	2880,2	1653,6
Nadgoplański		9982,7	613,4	7019,6	2349,7

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków; powierzchnia parków w granicach województwa.
^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks; area of parks within the area of voivodship.

TABL. 15 (21). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2068	2622	2695	2662	T O T A L
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1213	1991	2059	2022	Individual trees
Grupy drzew	670	433	430	432	Tree clusters
Aleje	64	56	66	67	Alleys
Głazy narzutowe	86	81	80	81	Erratic boulders

TABL. 16 (22). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS ITS WASTE LANDFILL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	74	77	96	93	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	3150,6	2267,7	4605,6	3570,8	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	23248,3	17301,4	19645,3	19293,3	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t ...	126,2	18,9	1,2	24,4	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	315,8	222,3	280,6	252,9	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	3,0	–	–	32,0	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych b Na terenach własnych zakładów.
a Excluding municipal waste. b On own plant grounds.

TABL. 17 (23). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2014 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotych- czas składo- wane (nagro- madzo- ne ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumu- lated ^b ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	poddane odzys- kowi ^c <i>of which recov- ered^c</i>	unieszkodliwione <i>disposed</i>		prze- ka- zane innym odbior- com <i>trans- ferred to other recip- ients</i>	maga- zyno- wane czasowo <i>tem- porarily stored</i>		
			razem <i>total</i>	w tym składo- wane ^d <i>of which land- filled^d</i>				
w tys. t <i>in thous. t</i>								
O G Ó Ł E M	3570,8	479,8	1882,1	1871,5	1134,5	74,4	19293,3	T O T A L <i>of which:</i>
w tym:								
Mieszanki popiołowo- żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleni- skowych	89,3	0,1	20,1	20,1	49,9	19,2	2230,4	Dust-slag com- pounds from wet treatment of fur- nace waste
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapnio- wych metod odsiar- czania gazów odlo- towych	36,8	26,6	—	—	10,2	—	—	Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Popioły lotne z węgla	294,5	14,3	—	—	280,2	—	1926,8	Coal fly ash
Żużle, popioły paleni- skowe i pyły z ko- tłów	79,0	4,9	—	—	35,9	38,2	4,4	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Na terenach własnych zakładów. ^c We własnym zakresie przez wytwórcę, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 59. ^d Na terenach własnych i innych zakładów.
^a Excluding municipal waste. ^b On own plant grounds. ^c By waste producer on its own, see notes, item 7 on page 59. ^d On own plant and other grounds.

TABL. 18 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
**OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER
MANAGEMENT^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	461993,0	495407,5	384597,2	663716,6	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycz- nego i klimatu	25753,7	103258,1	20996,8	71333,3	Protection of air and climate
w tym wydatki na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	10504,9	38665,4	7271,4	10474,9	of which outlays on new fuel com- bustion technologies and tech- niques as well as the moderni- zation of boiler and thermal en- ergy plants

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodar-
ki narodowej.
^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 18 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	196868,0	317062,2	202161,6	231757,8	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	48612,9	47914,9	27832,6	27307,0	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	135033,4	226553,6	156738,0	125728,9	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ...	227132,5	66635,8	133948,5	323587,5	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	5001,3	7831,0	19702,5	9384,1	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	3770,9	3060,2	15871,9	6192,5	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	5175,9	45909,3	92886,7	303440,1	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	3916,4	#	4050,1	3858,1	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	–	–	51,6	–	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	1103,0	618,0	1940,0	535,0	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	59604,8	265304,2	107946,6	153420,9	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	30305,4	112008,0	46525,6	43742,5	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	25942,7	133222,3	16252,9	8646,2	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	–	1570,2	18979,9	60208,4	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	2108,4	16629,5	4233,5	2675,8	Regulation and management, of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	1248,3	1874,2	21954,7	38148,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.
^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 19 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r.:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	18905	1768	—	—	particulates
gazowych	—	—	—	—	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	274,8	342,5	324,4	261,8	wastewater
wody opadowe	20,2	45,9	18,6	23,6	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	6	2	—	2	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	5	2	—	2	of which municipal
mechaniczne	3	1	—	2	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	1	—	—	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	—	—	—	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	6247	17070	826	2751	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	6175	17070	775	2751	of which municipal
mechanicznych	635	480	36	2503	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	5540	16590	790	248	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	72	x	—	x	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przysięgowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	423	1297	1503	2030	facilities
przepustowość w m ³ /d	358	3073	2256	2713	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	—	1	1	2	facilities
przepustowość w m ³ /d	x	250	14	1205	capacity in m ³ /24h

^a W tym chemiczne.

^a Of which chemical.

TABL. 19 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	–	1	5	facilities
wydajność w t/yr	x	x	23000	57000	capacity in t/yr
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	2,5	5,5	–	–	area in ha
wydajność w t/yr	2615	120000	x	x	capacity in t/yr
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/yr	7016	x	700	x	Capacity of waste utilization systems ^a in t/yr
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m³/d	2511	4290	1687	4554	Capacity of water intakes ^b in m³/24h
Uzdatnianie wody w m³/d	3253	11262	3045	1350	Water treatment in m³/24h
Sieć wodociągowa w km	400,8	510,3	246,6	239,3	Water supply network in km
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	–	9,2	16,6	12,7	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	–	–	4,9	13,7	Flood embankments in km

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Bez ujęć w energetyce zawodowej.
a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 (26). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	w odsetkach in per cent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
O G Ó Ł E M	98278,2	141526,1	145007,8	187074,5	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	15379,7	22379,3	19059,8	26240,4	14,0	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55423,8	92669,2	78635,5	72576,5	38,8	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	13014,9	14205,4	25752,0	66978,4	35,8	Waste management
Pozostałe	14459,8	12272,2	21560,5	21279,2	11,4	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 (27). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	102802,2	99358,9	51442,4	93330,3	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	59313,1	36773,0	21725,6	40802,5	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29094,0	31599,8	14836,3	32493,4	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	6276,8	29667,3	11835,1	17105,2	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	764,0	495,5	648,2	443,9	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	139,7	47,1	64,4	194,4	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	578,4	123,3	336,9	59,3	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.